Pisoqar-pammi?

Qarsutsinerit, nunarsuaq tamakkerlugu tunillaassuunneq nutaaq, internetsikkut saassussineq, ajornartoorneq, pilersuinermut aqqutitsinnik saassussineq imaluunniit qamittoorneq - inuiaqatigiittut ingerlanitsinnik sivikitsumik sivisuumilluunniit unittoortsitisinnaasut assigiinngitsorpassuupput. Qujanartumilli iliuuseqalaarnikkut piareersimalluassaatit.

unicef
meeqqanut tamanut

Folk & Sikkerhed

Imarisai

3 Sooq quppersagaq una?

3 Uagut pilluta naatsumik

4 Imermik, innaallagissamik, kiassarnermillu pilersuisoqanngitsumi ulluinnaap qanoq ittuusinnaanera takorlooruk

6 Allat imannak ikiorluarnerusinnaavatit

8 Siunnersuutitsialaat 10-it

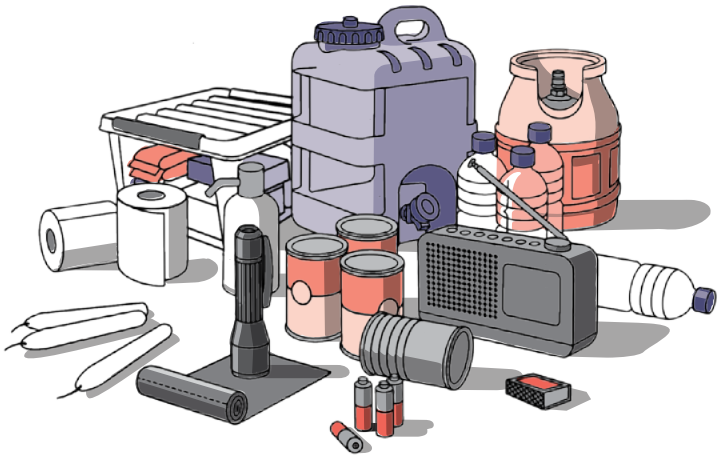
12 Nalunaarsuiffissat

14 Imannak qisuariartariaqaraluarputit

15 Nutaarsiassat eqqunngitsut eqqumaffigikkit

16 Danmarkimi kalerrisaarutit

18 Eqqaamasassatit allattukkit

Quppersagaq una Unicef Kalaallit Nunaat peqatigalugu 2025-mi saqqummersinneqarpoq

unicef
meeqqanut tamanut

Sooq quppersagaq una?

Ukiuni kingullerni ulluinnarni inuunitta aalassatsinneqarsinnaasarnera misigaarput. Covid-19 tupaallaatigaarput, soorlu pilersuinermi attaveqaatit ajutoornerannik naammattuugaqarsimasugut. Ilutigalugu Ukrainimi Israelimilu pissutsit peqqutaallutik sorsunneq akersuunnerlu sumiiffigisatsinnut qaninnerulerput.

Upalungaarsimasoqarpugut navianarsinnaasunik nalilersuillutillu ajutoornernik ajunaarnersuarnillu annertunerusunik pisoqassappat illersuisussanik. Innuttaasutulli aamma akisussaaqataavugut.

Immitsinnut qanigisatsinnillu isumaginnissinnaasariaqarpugut, taamaalillutik upalungaarsimatitat pisortanilu oqartussat suliassanik annertunerusunik pinartunillu, soorlu pilersuinermi atortulersuutinik atassuseeqqinnernut innuttaasunillu ikiortariaqartunik ikiuunnernut nukiminnik atuiniassammata.

Taamaammat ilaatigut Sverigemi Norgemilu oqartussat isumassarsiorfigalugit quppersagaq una paasissutissanik iluaqutaasussanik siunnersuutinillu atorneqarsinnaasunik imalik saqqummersipparput, naatsorsuutiginngisamik ajornartoornermik pisoqassappat atorsinnaasannik.

Minutsialuit atorlugit atuaruk. Taava piareersimalluassaatit.

Uagut pilluta naatsumik

Folk & Sikkerhed (kalaallisut inuit isumannaallisaanerlu), Danmarkimi illersornissamut, upalungaarsimanermut naalagaaffiullu isumannaatsuunissaanik politikkianut suliniaqatigiiffinni anginersaavugut. Partiinut attuumassuteqanngilagut 1975-imilu pilersinneqarluta. Inunnut paasissutissanik ilisimasanillu ataatsimoorluta isumannaatsuunitsinnik pitsanngorsaataaqataasunik siammarterinermik ilaatigut suliaqarpugut. Piumaguit Folk & Sikkerhed-imi ilaasortanngorsinnaavutit.

Uagut pilluta paasisaqarnerorusukkuit uani atuarsinnaavutit **folkogsikkerhed.dk**

Imermik, innaallagissamik, kiassarnermillu pilersuisoqanngitsumi ulluinnaap qanoq ittuusinnaanera takorlooruk

Ajornartoorneq annikitsunnguugaluarpalluunniit nassatarisinnaavaa inuiaqatigiittut sungiusimasatsitut inuunerput atuukkunnaarneranik. Nunagisanni peqqarniitsumik silarlorujussuarpat imaluunniit pilersuinermik attaveqaatinik ajutoortoqarpat qanoq qanigisatillu immissinnut isumagisinnaanerlusi eqqarsaatigiuk.

Assersuutigalugu ullualunni ataani taaneqartunik amigaateqarlutit qanoq issanersoq takorloorsinnaavat:

- Kiassarneq innaallagiarlu
- Oqarasuaatit angallattakkat attaveqaataat internetsilu
- Imermut kuuffinni anartarfimmilu imeq
- Benzina, dieseli angallannerlu
- Pisiniarfinni nerisassat nioqqutissallu allat
- Nakorsaatit nakorsaatinullu atortut
- Akiliinermut atortut aningaasanillu tigusisarfiit

IMEQ,
INNAALLAGIAQ
KIASSARNERLU

Allat imannak ikiorluarnerusinnaavatit!

Ajornartoornermi pisariaqartitsinerpaat – soorlu napparsimasut, sanngiitsut utoqqaallu, siulliullugit ikiorneqassapput.

Taamaammat inoqatitit ikiorluarnerussavatit imminut isumaginissat qanigisavillu ikiornissaat qulakkeerukku.

AJORNARTOORNEQ

Ajornartoortoqarsimappat sunaluunniit pissutaagaluarpat illit pisortallu aalajangersimaqqissaartunik akisussaaffeqarpusi.

PISORTAT AKISUSSAAFFII

Pisortat ilaatigut akisussaaffigaat:

- Inatsisit atuutsinnissaat pissutsillu ajunngitsuunissaat
- Illersornissaq
- Inuit upalungaarsimasut
- Peqqinnissaqarfik
- Utoqqaat illui assigisaallu
- Pilersuinermi sillimaniarneq (imeq, innaallagiaq kiassarnerlu)

NAMMINEQ AKISUSSAAFFIK

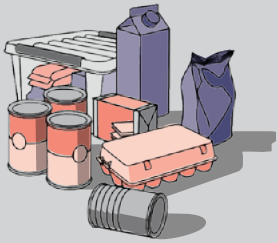
Inuttut nammineq ilaatigut akisussaaffigivat:

- Ilinnut ilaquttannullu imeq, nerisassat kiassarnerlu
- Qitiusumik oqartussanit tusagassiutiniillu paasissutissanik pissarsinissat
- Uippallernak oqartussaasut innersuussutaannik malinninnissat

Ajutoornermik pisoqassagaluarpat siunnersuutitsialaat 10-it

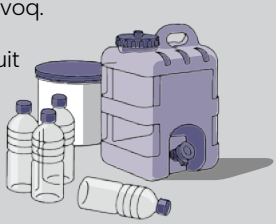
1 Nerisassanik imermillu peqqumaateqarit

Quppernerni tulliuttuni nioqqutissat pigisassatut piukkunnartut allattorsimaffiat takusinnaavat. Nioqqutissanik ajortianngitsunik pisinissat ataavartumillu taarsertarnissaat isumagiuk. Nerisassat piareersarujussuartariaqanngitsut salliussinnaavatit.

2 Naammalluartumik imermik pissaqarnissat isumagiuk

Inersimasut tamarmik immikkut ullormut imeq 3 literi pisariaqartissagaa naatsorsuutigissavat. Imermut dunkerujussuit ataaseq arlallilluunniit pissarsiarikkit imermillu immerlugit. Taartumi nillataartumiippata erngup taarsertariaqalinnginnerani imeq qaammatini arfinilinni uninngatinneqarsinnaavoq. Erngup aqqutai matuneqarsimappata pissaqanngippalluunniit – eqqassinni kuunnguit imertarfigisinnaavatit atunnginnerannilu qalaqqaarneqarsinnaapput.

3 Utaqqiisaasumik anartarfiliigit

Assersuutigalugu imermik pilersuineq unissimappat anartarfik atorneqarsinnaanngippat anartarfittaani ninngusuumik puussiarsuarmik ikkussisinnaavutit. Aseruuttoornerit pinngitsoortinniarlugit assat eqqiluitsuutinnissaat eqqaamassavat. Imissaqanngikkuit assannut spritit taamaammat atussavatit. Erngup aqqutai unissimappata kuunnguanut tatsinullu imertariarluni anartarfik kuutsinneqarsinnaavoq.

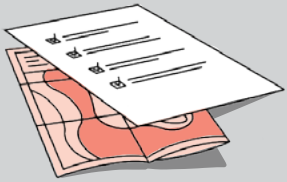

4 Aningaasat tigoriaannaat sillimmatigalugit

Angerlarsimaffinni aningaasanik tigoriaannarnik uninngasuuteqarnissat eqqaamajuk. Digitalimik aningaasanut systemit ajutuussappata, assersuutigalugu Dankort, MobilePay aningaasanilluunniit tigusisarfiit atorneqarsinnaanngippata uninngasuutitit iluaqutigissavatit.

5 Immikkut navianarsinnaasut eqqarsaatigikkit

Peqqarniitsumik silarlunneranit immikkut navianaatilimmi imaluunniit suliffissuup navianaateqartup eqqaani najugaqaruit navianartumik pisoqassappat qanoq imminut ilaquttannillu illersuisinnaanerlutit misissortariaqarpat. Pisariaqassappat unnuiffigisinnaasannik najugaqarallarfigisinnaasannillu ilaquttanni ikinngutinnilu isumaqatigiissuteqarit.

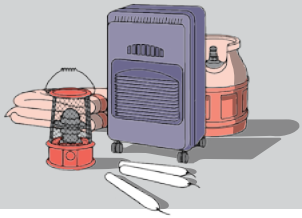

6 Meeqqat peqataatikkit

Anginerusunik meeraqaruit naatsorsuutiginngisamik pisoqassappat ilaqutariittut qanoq iliussanerlusi oqaluuserissallugu isumassarsiatsialaavoq. Annikinnerusunik suliakkersinnaavatit„ assersuutigalugu nerisassat toqqortaatigisat taarsigassanngornersut ataavartumik nakkutiginissaannik.

7 Kiassarneq

Ukiuunerani sarfaaruppat igalaat tippinik matoorlugit natersualersorlutillu kiak illumiitissinnaavat. Naneruutinik ikitsiguit imaluunniit allatut kiassaateqaruit innartinnak qaminnissaat eqqaamassavat. Aalajangersimasumik silaannarissarnissaq aamma isumagissavarsi. Ikumatitsissagussi pujoorfeqarnissaa pingaaruteqarpoq. Ipinartumik silaannaarussinnaanissaq (kulilte) eqqumaffigineqassaaq.

8 Batterit nillataartumiitikkit

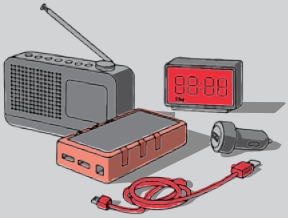
Batteriiutisi atasinnaanerat sivitsorsarniarlugu taartumi nillataartumilu toqqoqqatinnissaat isumassarsiatsialaavoq – kisianni nillataartitsivimmiunngitsoq. Powerbanki (batterilersuut angallattagaq) aamma ulikkaaqqatittuaannarsinnaavat, taamaalillutit oqarasuaatit angallattakkat atortorissaarutillu innaallagiatortut sarfaarukkaluarpat batterilersorsinnaajumallugit.

9 Malinnaagit

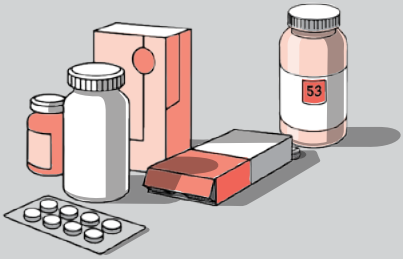
Ilungersunartumik pisoqassappat oqartussanit paasissutissanik pingaarutilinnik pissarsisinnaassaatit, pingaarnertut radio tv- lu aqqutigalugit, taakku atorsinnaasimappata. Qanigisannut, ikinngutinnut assersuutigalugulu politiinut aamma ajornartoornermi attaveqarnissaq pisariaqartilersinnaavat. Batteritortumik nalunaaquttamik radiortalimmik powerbankimillu pissarsisinnaavutit. Biileqaruit eqqaamassavat radioqarlunilu battereeqarmat. Seqernup nukinganik ingerlatanik aammalu amuartakkanik ajutoornermi radiomik noqqaasoqarsinnaavoq powerbank-itullu sarfamik aallerfiusinnaasoq atorluarneqarsinnaavoq. Aamma angallateeqqani piniariarnermilu taakku atorluarneqarsinnaapput.

Radioni nalinginnaasuni sillimmatinilu radio FM/AM-mi KNR radio qaqqani immamilu tusaaneqarsinnaavoq. Kujataani 720 khz, Nuummi 570 khz, Qeqertarsuullu eqqaani 650 khz.
Nuup eqqaani DR P1 aamma DR FM-ikkut tusaaneqarsinnaapputtaaq taakkulu akunnernik pingasunik kingusinnerusut tusaaneqarsinnaapput.

10 Angerlarsimaffinni nakorsaataasivik immeruk

Nipaallisaatinik, nipputtartunik, ikinut saligutinik immaqalu nakorsamit nakorsaatinik peqqumaateqarnissaq isumagissavat. Ikiueqqaarnissamut pikkorissarnissat eqqarsaatigisinnaavat.

Nalunaarsuiffissat

Ajutoortoqassagaluarpat ajunaarnersuaqarluniluunniit angerlarsimaffimmi pigissallugit pitsaasuusinnaasut allattorsimaffiat uani takuneqarsinnaapput. Pisariaqartissinnaasasi pissarsiarisigit immaqalu ikinngutit ilaquttallu pisariaqassappat akunnissinni atorniarfigisinnaanissamut ataqatigiissaarigitsi.

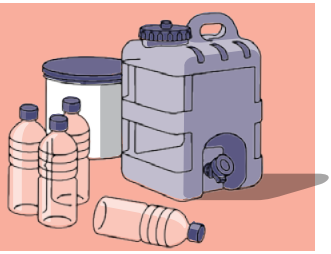
Malitassaqqissoq:
Ilaqutariittut sapaatip akunnerani ataatsimi atugassassinnik peqarnissarsi isumagisiuk.

Nerisassat

- [ ] Naatsiiat, qungorlit, musat
- [ ] Iffiat, knækbrødit, kissit
- [ ] Tubemi qillertuusaniluunniit qallersuutissat
- [ ] Issingigassamik immuk, sojamik immuk, immuit panertut, immuk UTH (sivisuumik ajortinneq ajortoq)
- [ ] Nerinermut uulia
- [ ] Qapuit panertut, qajuusat
- [ ] Immussuaq, punneq, manniit
- [ ] Pasta, qaqorteqqasut, suaasat, naatsiiat sequtsikkat panertut, nerisaasat piariikkat panertut, aalisakkat neqillu panertut, paarnat syltikkat
- [ ] Linsit, eertat, naatitat qillertuusaniittut
- [ ] Qillertuusarmiut, ass. avaleraasartuut, saarulliit suaat, ravioli, suppit, skinke, forloren skildpadde, bouillon
- [ ] Simersiat, honningi, qaqqortarissanit punneq
- [ ] Juice, kaffi, tii
- [ ] Sukkulaatit, qaqqortarissat, naatitat panertut, sukkulaatit nukimmik imaluunniit myslimik akusat

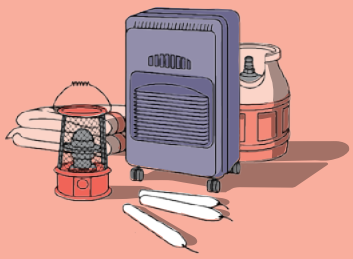
Imeq

- [ ] Igalaaminermik plastikimilluunniit puiaasat immikkat
- [ ] Qattat matullit immikkat imaluunniit imermut dunkerujussuaq kuuffilik
- [ ] Imeq puiaasami pisiniarfinni pisiaq

Kiassarneq

- [ ] Ukiumi atisat oqortut
- [ ] Tippit
- [ ] Nallanngaviit
- [ ] Sinngupuut
- [ ] Naneruutit
- [ ] Qulliit kiassaatit
- [ ] Innerit imaluunniit ikittaatit
- [ ] Allatut kiassarnissamut atortoq, ass. kissarsuut gassitortoq imaluunniit petroliummitortoq

Atugassat

- [ ] Equutissiat
- [ ] Puussiarsuit eqqaavissat ninngusuut
- [ ] Kissarsuut gassitortoq, qisussat, gassimik imaluunniit aamarsuarnik grilli (gassimik aamarsuarnilluunniit peqqumaarnissat eqqaamajuk)
- [ ] Qaammartartoq, qaamut inissillugu qaammartartoq
- [ ] Batteriit
- [ ] Aningaasat – pappilissat aggorsimasullu (digitalimik akileeriaaseq ajortissappat pisariaqassapput)
- [ ] Angerlarsimaffimmi nakorsaatit nakorsamit tunniunneqartut assigisaallu ilanngullugit (Takuuk qupp. 11)
- [ ] Servietsit masattut
- [ ] Assannut spritserutit
- [ ] Aaqarnermi atortut
- [ ] Nangit nuunuaqqanullu nerisassat asiujaatsut
- [ ] Pappilissat pingaarutillit anillatsissimanissaat, ass. sillimmasiinermut allagartat, aningaaserivimmi paasissutissat, nalunaarutiginnissimanermut uppernarsaatit
- [ ] Biilimut orsussaq benzina dieseliluunniit angallateeqqanut, snescooterinut, biilinullu
- [ ] Nerisassiornermut gassi
- [ ] Petromaximut seqersartunullu allanut petroliu
- [ ] Patronit
- [ ] Aalisaatit
- [ ] Nammattagaq

Attaveqaqatigiinneq

- [ ] FM-radio batteritortoq imaluunniit seqerngup nukinganik ingerlatitsissutilik, ass. nalunaaqutaq radiortalik (biilini radioqarmat aamma eqqaamassavat)
- [ ] Ilaatigut oqarasuaatinnut angallattakkannut batteri ilassutaasoq imaluunniit powerbank (innaallagissamik toqqorsivik)
- [ ] Biilinut innaallagialersuut angallattagaq
- [ ] Oqarasuaatit adressillu pingaarutillit allattorsimaffiat tigoriaannaq

Imannak qisuariartariaqaraluarputit

Ilungersunartumik pisoqarpat sillimaguit iluaqutaassaaq. Pisut amerlanersaanni malitassaqqissut siunnersuutit pingasut aajuku:

1

Paasiniaagit eqqarsarluarlutillu
Politiit, upalungaarsimasut oqartussaasullu siunnersuutaat ilitsersuutaallu malikkit paasissutissanillu uppernarsineqanngitsunik onlinekkut allatulluunniit siammarterissanngilatit.

2

Isumannaatsumukarit
Periarfissaqarpat navianartorsiorfimmit ilaquttatillu qimatsernissarsi isumagissavat. Politiit 112-imut attaveqarfigikkit, pingaarutilinnik paasissutissaateqaruit pasinarsinnaasumilluunniit takusaqaruit.

3

Allat ikiukkit
Allat navianartorsiortut mianersoqqukkit ikiorlugillu, kisianni uivertitseqataanaveersaassaatit. Pisariaqavinngippat oqarasuaatinnik angallattakkannik sianissanngilatit. Pingaarutilimmik sianertut taamaalillutit anngussinnaanissaat qulakkiissavat.

Nutaarsiassat eqqunngitsut eqqumaffigikkit, aamma paasissutissanik ujartuitillutit isorinnittumik isiginnittaaseqarit

Ajornartoortoqarpat nutaarsiassanut, pingaartumillu inuit internetsikkut attaveqaqatigiittarfiini, isorinnittumik isiginninnissat pingaaruteqarpoq. Ilisimasaqarnissat isumagissavat, tusarfiit arlallit paasiniaaffigissavatit tusatsiakkanillu nammineq siammarterinak. Inoqutigiinni meerartaqarpat inuusuttortaqarpallu nutaarsiassani sammineqartut kiisalu tusarfiit sorliit uppernassuseqarnersut pillugit oqaloqatigikkit.

Imminut aperisinnaavutit:

- Paasissutissaappat imaluunniit isummat?
- Paasissutissiinermut suna siunertaava?
- Tusarfik uppernassuseqarpa?
- Paasissutissat allani pissarsiarineqarsinnaappat?
- Paasissutissaq nutaajua pisoqaavaluunniit?

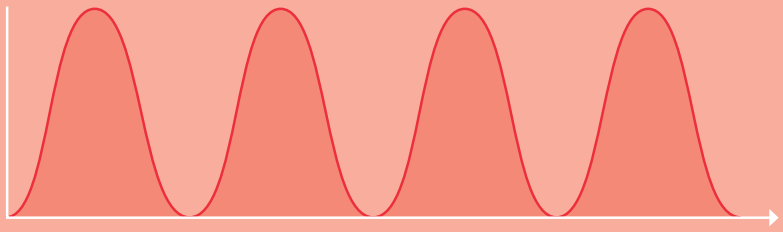

Kalerrisaarutit

Marlunnik kalerrisaaruteqarpugut, Pilersussamik kalerrisaarineq Kalerrisaarummillu atorunnaarsitsineq. Amerlanerpaartaasugut nalunngilavut ukiut tamaasa misilittarneqartarmata. Qanoq ilisarisinnaaneritit qanorlu isumaqarneri uani takuuk.

Pilersussamik kalerrisaarineq

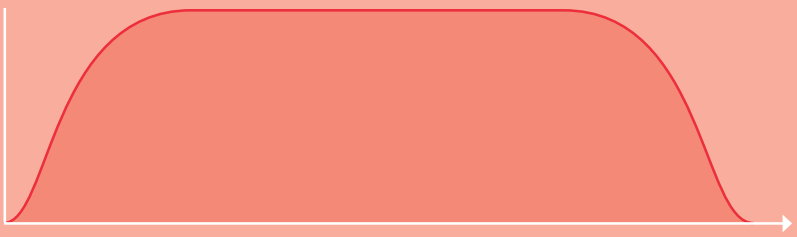
Imannak ilisarissavat:
Nipi sukkasuumik nipittoriartussaaq sukkasuumillu nipikilliartoqqilluni. Kalerrisaarut sisamariarlugu uteqqinneqassaaq 45-llu sekundtinik sivisussuseqarluni.

Imaaliussaatit:
- Illup iluanut iserit
- Igalaat matukkit
- KNR-TV-mi imaluunniit KNR-radio-mi paasissutissanik ujaasigit

Kalerrisaarutip nipaa

Imannak ilisarisinnaavat:
Nipi ataaseq sivisooq 45 sekundtinik sivisussusilik.

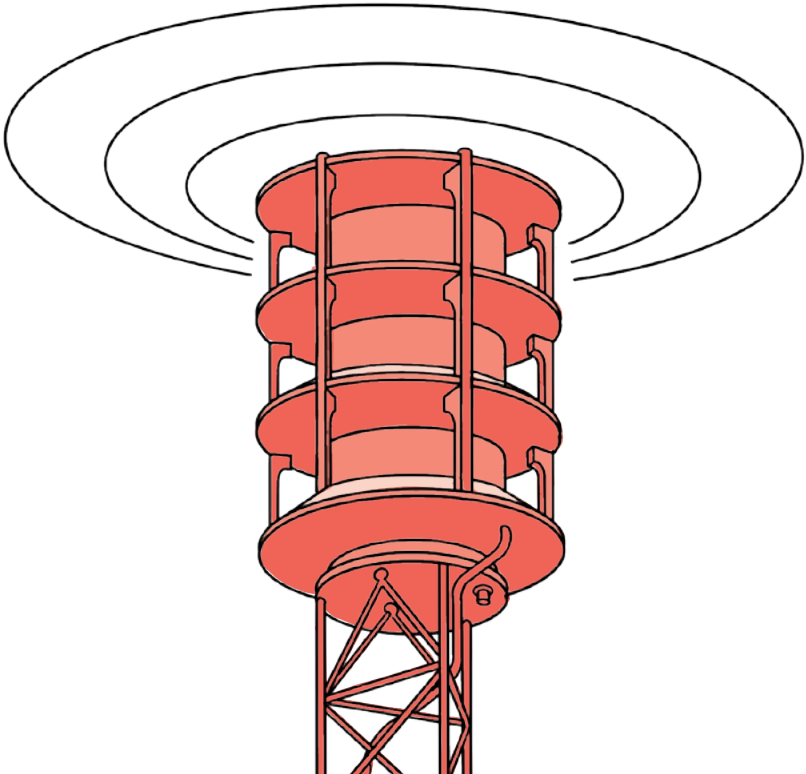
Imaaliussaatit:
Anisinnaanngoqqipputit ullormilu suliatit nangeqqillugit.

S!RENEN atorlugu maanna mobilikkut aamma kalerrisaarneqarsinnaalerputit

Mobilit nutaaliaasimappat, taava sumiiffigisanni navianartoqartillugu S!RENEN atorlugu kalerrisaarummik pisinnaavutit. Appi downloadeqqaartariaqangilat.

sirenen.dk -mi paasisaqarnerugit

Eqqaamasassatit allattukkit

Oqarasuaatit normui adressellu pingaaruteqartut uani allattorsinnaavatit.

Oqarasuaatit normui pingaaruteqartut

Sianerfissaq 112
Ambulancet, politii qatserisartulluunniit pinartumik pisariaqartikkukkit. Tusass A/S normumik ingerlatsivoq oqartussanullu naleqquttunut ingerlatitseqqittarluni.

Sianerfissaq 70 14 48
Politiit pisariaqartikkukkit imaluunniit assersuutigalugu avatangiisinik mingutsitsisoqarpat assigisaannilluunniit.

Sianerfissaq 113
Qatserisartut pisariaqartikkukkit.

Napparsimmavimmut sianerit
Napparsimanermi ajutoornermiluunniit pinartumik ikiortariaqaruit.

Sumiiffik	Ammasarfiup nalaani pinartoqartillugu sianerfissaq	Nal. 16 kingorna
Aasiaat	**89 22 11**	**89 22 11**
Ilulissat	**94 32 11**	**94 32 11**
Ittoqqortoormiit	**99 10 11**	**34 47 08**
Kangaatsiaq	**89 43 00**	**89 22 11**
Maniitsoq	**81 32 11**	**81 32 11**
Nanortalik	**61 32 11**	**61 32 11**
Narsaq	**66 12 1**	**66 12 11**
Nuuk	**344 112**	**344 112**
Paamiut	**68 12 11**	**68 12 11**
Qaqortoq	**64 22 11**	**64 22 11**
Qasigiannguit	**91 12 11**	**89 22 11**
Qeqertarsuaq	**92 12 11**	**89 22 11**
Qaanaaq	**97 10 11**	**94 32 11**
Sisimiut	**86 42 11**	**86 42 11**
Tasiilaq	**98 12 11**	**98 12 11**
Upernavik	**96 12 11**	**96 12 11**
Uummannaq	**95 12 11**	**95 12 11**

unicef
meeqqanut tamanut

Folk & Sikkerhed